

Signalizácia v ochrane rastlín – 19/2026

Pásavka zemiaková

Oteplenie a trochu vlahy pomohli porastom zemiakov aj pásavke zemiakovej, ktorá už začína škodiť.

Pásavka zemiaková (*Leptinotarsa decemlineata*) je najznámejší škodca zemiakovej vňate, spôsobuje holožery. Chrobák má telo oválne, vypuklé a na povrchu lesklé. Krovky sú žlté s desiatimi pozdĺžnymi čiernymi pruhmi. Vajíčko je 0,8-1 mm dlhé, podlhovasté, lesklé, žltlooranžové, neskôr tmavne. Larva sa vyvíja v štyroch instaroch, narastie na 15-16 mm a zmení farbu od červenej po žltočervenú. Kukla je voľná, neobalená, dlhá 9 mm. Imága prezimujú 10-15 cm hlboko v pôde na zemiačniskách. Na jar po oteplení vyliezajú z pôdy a preliezajú na nové porasty zemiakov. Oplozené samičky kladú vajíčka na spodnú stranu listov v kôpkach, jedna samička môže naklásať až 500 vajíčok, ktoré prilepuje na listy. Larvy sú po vyliahnutí veľmi žravé, žerú vo dne v noci, až v poslednom štvrtom instare zalezú do pôdy, odpočínajú si a zakuklia sa. Mladé chrobáky ešte môžu v priaznivom počasí vyliezť von a založiť druhú generáciu alebo upadnú do diapauzy a prezimujú.

Kritické číslo pre prah škodlivosti je 100 jarných chrobákov alebo 5 000 lariev na hektár, prípadne 14 ohnísk lariev na ha.

Autorizované sú prípravky:

Neemazal-T/S a **Aza** s účinnou látkou azadirachtín (rastlinný olej na báze obnoviteľných zdrojov) pôsobí v rastline lokálne systematicky a do tela škodcov sa dostáva pri cicaní a požere. Autorizovaný je proti pásavke a voškám na zemiakoch. Prípravok nemá okamžitý toxický efekt, nástup účinku je postupný: v priebehu niekoľkých hodín deaktivuje škodcu. Škodlivé organizmy prestanú prijímať potravu a tým aj poškodzovať rastlinu. Azadirachtín inhibuje ich vývoj a zvliekanie, takže po niekoľkých dňoch uhynú. Pri imágach (dospelé jedince chrobákov) dochádza výrazne k zníženiu plodnosti. Kolónie vošiek ešte nejakú dobu na rastline ostávajú, ďalšie vošky sa však už nevyvíjajú.

Atsina, **Cosayr**, **Coragen 20 SC**, **LS Chlorantra 200**, **Shenzi 200 SC**, **Suvisio 200 SC**, **Vesticor** a **Voliam** s účinnou látkou chlorantraniliprole je kontaktný a požerový insekticíd z triedy antranildiamidov s novým mechanizmom účinku, ktorý spočíva v tom, že ovplyvňuje ryanodínové receptory cieľového hmyzu, blokuje svalovú reguláciu, čo vedie k rýchlej paralýze a úhynu. Expozícia v toxickej dávke vedie v dôsledku ochrnutia k bezprostrednému zastaveniu príjmu potravy s plným účinkom o 2 - 4 dni od ošetrenia. Účinkuje tiež ovicídne a ničí všetky larválne štádiá citlivých druhov hmyzu.

Benevia obsahuje cyantraniliprole, kontaktný a požerový insekticíd zo skupiny diamidov s novým mechanizmom účinku. Aktivuje ryanodínové receptory cieľového hmyzu, blokuje svalovú reguláciu a spôsobuje rýchlu paralýzu a úhyn. Expozícia toxickej dávky vedie v dôsledku ochrnutia, k bezprostrednému zastaveniu príjmu potravy (do niekoľkých hodín po ošetrení) s plným úhynom za 3-6 dní po aplikácii. Účinkuje ovicídne a ovi-larvicídne a ničí všetky larválne štádiá a dospelých jedincov citlivých druhov hmyzu. Rýchly nástup účinku znamená vynikajúcu ochranu plodiny proti poškodeniu. Účinkuje špecificky na vošky,

molice, strapky, húsenice motýľov a niektoré chrobáky. Autorizovaný je v zemiakoch proti pásavke a voškám.

Spintor obsahuje účinnú látku spinosad, ktorá je prírodným produktom získaným fermentačnou činnosťou baktérie *Saccharopolyspora spinosa*, ktorá sa bežne vyskytuje v pôde. Spinosad ako zmes dvoch komponentov (*spinosynu A* a *spinosynu D*) sa vyznačuje nízkou toxicitou voči človeku a teplokrvným živočíchom, rýchlym odbúraním v životnom prostredí a nízkym rizikom akumulácie v telách vodných živočíchov. Pôsobí ako kontaktný a požerový insekticíd. Účinná látka depolarizuje neuróny hmyzu aktiváciou receptoru acetylcholínu, ktorá sa prejavuje nekontrolovateľnými svalovými kontrakciami hmyzu, následnou paralýzou a dochádza k úhynu škodcu. Príjem účinnej látky nastáva priamym kontaktom s látkou alebo príjmom potravy. Účinok nastáva už po niekoľkých hodinách. Pôsobenie účinnej látky spočíva v ovplyvňovaní aktivity neurónov, Doposiaľ nebola preukázaná rezistencia škodcov voči účinnej látke. Zasnúť postrek na povrchu ošetrovaných rastlín nie je nebezpečný pre včely alebo iný užitočný hmyz. Vyznačuje sa vysokou selektivitou voči dravému roztočovi *Typhlodromus pyri*.

Aceptir 200 SE, Apis 200 SE, Carnadine, Gazelle, Mospilan 20 SP, Alphamiprid 20 SP, Roslix, Spyran, Tamer obsahujú účinnú látku acetamiprid. Je to systémový insekticíd, ktorý pôsobí ako neurotoxikant (blokáda nikotínového ACh receptora v postsynaptickej membráne). Postrekujte v čase kladenia vajíčok a hromadného liahnutia sa lariev (od BBCH 35, keď 50% rastlín v riadku je zapojených až do BBCH 62, keď 20% kvetov v 1. vrcholíku je otvorených). Ošetrovanie možno v prípade dlhodobých náletov škodcu zopakovať s prípravkom z inej chemickej skupiny.

Pyretroidné prípravky **Sherpa 100 EW (Vč1), Cyperfor 100 EW** s účinnou látkou cypermethrin ktorá patrí chemicky do skupiny pyretroidov u hmyzu účinkuje ako rýchlo pôsobiaci neurotoxín. Pyretroidy zasahujú nervový systém hmyzu; pôsobia na axóny hmyzu v periférnom a centrálnom nervovom systéme interakciou so sodíkovými kanálmi, následne spôsobujú hyperaktivitu a paralýzu. **Decis EW 50, Decis Forte, Decis Protech, Delmetros 100 SC, Delta EW 50, Delta Expert, Deltik 100 SC, Dinastia Expert, Dinastia Forte, Koron 100 SC, Scatto, Patriot a Nuyard** obsahujú deltamethrin, svetlostabilný syntetický pyrethroid. Pôsobí ako dotykový a požerový jed. Nemá systémový účinok, preto je potrebné, aby boli postrekom rovnomerne ošetrované všetky časti rastlín. **Ninja Zeon 5 CS, Sentinel a Karate Zeon 5 CS, Vaztak Pro a Kusti** obsahujú lambda-cyhalothrin, ktorý rýchlo preniká do kutikuly hmyzu a spôsobuje narušenie nervového systému zasahovaním do sodíkových kanálov čím dochádza k rýchlemu úhynu hmyzu. V priebehu niekoľkých minút dochádza k dezorientácii a zastaveniu žeru, nasleduje ochrnutie a úhyn hmyzu. Protipožerový a repelentný účinok tiež prispieva k účinku ochrany plodín, zahŕňujúci prevenciu prenosu vírusov hmyzom. Vyznačuje sa rýchlou účinnosťou (knockdown efektom) a dlhým reziduálnym pôsobením. Hmyz usmrcuje ako dotykový a požerový jed.

Mavrik, Scotia a Evure s účinnou látkou tau-fluvalinate, ktorá patrí tiež do skupiny pyretroidov, má rovnaké účinky. Upozorňujeme, že prípravky s obsahom iba pyretroidnej účinnej látky majú výrazne zníženú účinnosť pri teplotách nad 25°C.

Účinná látka flupyradifurone je v listovom insekticíde **Sivanto Prime**, ktorý má systémový účinok pôsobí na hmyz kontaktne, ale rovnako aj pri príjme účinnej látky cicaním na ošetrovaných rastlinách. Hmyz zastavuje 1-2 hodiny po intoxikácii príjem potravy a

insekticídny účinok je viditeľný 1 deň po aplikácii. Insekticídny účinok pretrváva 4-6 týždňov. Autorizovaný je proti pásavke zemiakovej a voškám. Novému napadnutiu voškami bráni až 8 týždňov.

Upozorňujeme na jedovatosť niektorých prípravkov pre včely, preto treba brať do úvahy aj kvitnúce buriny, ktoré môžu včely v hojnom počte navštevovať. Prípravky pre včely jedovaté sú v zátvorke označené klasifikáciou Vč1. V žiadnom prípade však neošetrujte zemiaky v čase keď včely lietajú a sú tam nejaké kvitnúce buriny.

V Topoľčanoch, 26.5.2026

Ing. Zuzana Blahová
ÚKSÚP-OKOR Topoľčany